

podmínkou zúročení 4¼ % pouze a jedině to, že bude vkladů použito výhradně k upsání příští válečné půjčky; že nebylo vzato za prokázáno, že žalovaná snad při dřívější příležitosti sdělila žalobkyni, že vyšší zúročení zálohových vkladů jest možné jen proto, že zálohové účty jsou sbírány pro poštovní spořitelnu, která z nich platí tento úrok; a že žalobkyni bylo patrně lhostejno, jakým způsobem žalovaná, již svěřovala zálohové vklady, umožní, by z nich platila úrok 4¼ %. Při tom jen mimochodem se připomíná, že dle výpovědi svědka Dra Karla K-a poštovní spořitelna platila bankám ze záloh 4½ % ní úrok, tak že žalovaná vyzískala ¼ %, z čeho plyne, že také ona měla zájem na tom, aby zálohové vklady byly u ní skládány. Nelze tudíž souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že nebezpečí, které bylo spojeno s vázaností vkladu a odvedením jeho poštovní spořitelně, postihuje nikoli žalovanou banku, nýbrž žalobkyni, dlužno naopak uznati, že žalovaná, zaslavši peníze, které jí žalobkyně poukázala, bez příkazu a bez svolení žalobkyně vídeňské poštovní spořitelně, učinila tak na své nebezpečí, že tedy jde na její vrub, nedostala-li peněz dosud zpět od poštovní spořitelny, a proto nemůže odpírati jejich vrácení.

Čís. 2041.

Obnova drobných zemědělských pachtů (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n.).

Pro obnovený pacht neplatí ustanovení § 1120 obč. zák.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1922, Rv II 490/22.)

Drobný pachtýř měl dle smlouvy pachtovní ze dne 23. listopadu 1913 pozemek v pachtu na 8 let a domohl se dle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., prodloužení pachtu na další tři léta. Dosavadní vlastník zeizil pozemek v dubnu 1922 a nabyvatel jeho dal dne 11. dubna 1922 pachtýři výpověď, proti níž vypovězený namítl, že nový vlastník nemůže mu pacht vypověděti, vzhledem k předpisum § 1 a 10 zákona čís. sb. z. a n. 313 1921. Procesní soud první stolice výpověď zrušil. Důvody: Dle § 1061 a 1047 obč. zák. nemůže kupitel nabytí více práv, než kolik právě příslušelo prodávati. Protože zeizitel pozemku, o který tu jde, byl v příčině užívání pozemku vázán vnučeným jeho propachtováním na další tři léta, t. j. do konce hospodářského roku 1924 na základě zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., mohl zeiziti tento pozemek jen s právě uvedeným obmezením, a kupitel mohl pozemku jen s tímto obmezením nabytí a jest rovněž vázán oním zákonitým ustanovením. Ustanovení § 1120 obč. zák. dává sice kupiteli možnost pachtovní smlouvu vypověděti, ale vzhledem k ustanovení zákona ze dne 12. srpna 1921 jen za podmínek, v zákoně tomto uvedených, neboť ustanovení tohoto zákona směřuje k ochraně drobných pachtýřů a jest vůči majiteli půdy právem nutkavým, jak již z § 1 tohoto zákona patrné. O toto své právo nemůže přijíti pachtýř ani zeizitím pozemku, ať již se stalo zeizití přímo za účelem výpovědi pachtovního poměru dle § 1120 obč. zák. anebo se kupitel k tomu rozhodl později, stala se výpověď k obcházení zákona, jest proti dobrým mravům a, narážejíc na ustanovení § 879 obč. zák. no-

vého znění, jest neplatná a bylo jí tudíž zrušiti. Ostatně nelze pochybovati, že i zcizení pozemku stalo se v úmyslu, použití ustanovení § 1120 obč. zák., protože žalující strana neuvedla na svou obranu jiné pohnutky a jiných obran proti námitkám. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Z doslovu zákona (§ 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n.) vysvítá, že nárok drobného pachtýře na obnovu pachtu je věcného rázu; je docela nezávislý na propachtovatelově osobě; zůstává v platnosti, i kdyby propachtovatel postoupil třetí osobě právo vlastnické nebo pachtovní pozemek odevzdal novému pachtýři. Zákon chce patrně vyloučiti každý pokus, obcházeťi právo drobného pachtýře na obnovu pachtu. Neboť jasně mluví o těchto možnostech slovy: »Pacht zemědělského pozemku... obnovuje se i proti vůli propachtovatele (vlastníka, pachtýře, srovnej: zejména §§ 5, 6, nař. ze dne 5. října 1921, čís. 361 sb. z. a n.). To znamená: Nejen propachtovatel i jeho nástupci (vlastník, pachtýř) jsou oním zákonem vázáni. V tomto případě nechce odvolatel uznati zákonné právo na obnovu pachtu, poněvadž jako nový nabyvatel pachtovního pozemku není prý vázán pachtovní smlouvou svého předchudce (§ 1120 obč. zák.). Avšak předpis tento (dle něhož pachtýř musí ustoupiti novému vlastníku) neplatí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právní poměr mezi stranami, vznikající obnovou pachtu podle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., jest upraven tímto zvláštním zákonem. Platí tedy o obnoveném pachtu obecné předpisy občanského zákoníka o pachtovní smlouvě jen potud, pokud onen zvláštní zákon neustanovuje jinak. Tento zákon však ustanovuje v § 10, z kterých důvodu lze obnovený pacht před uplynutím doby, na kterou jest obnoven, proti vůli druhé strany zrušiti, a připouští jen, ustoupiti od pachtu za předpokladů tam uvedených. Tím jest vyloučeno použití na obnovený pacht obecných ustanovení, jež připouštějí zrušiti smlouvu i z důvodu jiných, a nelze tedy zejména použití ustanovení § 1120 obč. zák., dle něhož, byla-li propachtovaná věc zcizena, musí pachtýř novému držiteli po řádné výpovědi ustoupiti.

Čís. 2042.

Doznání odpůrce ohrožené strany, že nemůže platiti, nejsa s to, prodati zboží, a že ho věřitelé upomínají, není osvědčením nebezpečí ve smyslu § 379, odstavec druhý, ex. ř.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1922, R I 1277/22.)

Soud první stolice povolil prozatímní opatření ku zajištění peněžité pohledávky, rekursní soud návrh zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.